

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА
МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

**Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету**

Рівне – 2012

ББК 81.20
А - 43
УДК: 81'243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2012. – 112 с.

Збірник наукових праць містить статті з теоретично-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Архангельська Алла Мстиславівна

доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович

професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор Рівненського державного гуманітарного університету.

Вокальчук Галина Миколаївна

доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Гороть Євгенія Іванівна

доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки).

Мороз Людмила Володимирівна

кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Тищенко Олег Володимирович

доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету).

Шульжук Каленик

доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Оляндер Луїза Костянтинівна доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки).

Безкоровайна Ольга Володимирівна

доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Стеріополо Олена Іванівна

доктор філологічних наук, професор (Київський національний лінгвістичний університет).

Зимомря Микола Іванович

доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет) ім. Івана Франка.

Павлова Ольга Іванівна

кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Терещенко Тетяна Вікторівна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Ніколайчук Галина Іванівна

кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Сербіна Тетяна Георгіївна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Дзюбишина Наталія Богданівна

кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Вовчук Наталія Іванівна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 27.04.2012 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

- “Іноземна філологія”. – Черкаси: ЧПІ, 1999. – С. 79-82.
4. Дерді Е.Т. Юридичні терміни–композиції в англійській мові // Мовні і концептуальні картини світу / 36. наук. праць.– Київ: КНУ, 2000. – № 4. – С. 118-125.
  5. Дерді Е.Т. Структурні і семантичні особливості англійських юридичних термінів–складних слів // Мовні і концептуальні картини світу / 36. наук. праць.– Київ: КНУ, 2001. – №5. – С. 45-47.
  6. Дуда О.І. Процеси термінологізації в сучасній англійській мові: Автореф. дис... канд. філ, наук: 24.02.01/Київ. нац. ун-т-К., 2001. - 18с.
  7. Квитко Г.С. Термін в науковому документі. - Львів, 1976. - 96с.
  8. Лотте Д.С. Основы построения научно-технической терминологии.М., 1961, - 182с.

Резюме. Стаття присвячена дослідженню спеціальної лексики юриспруденції, яке дає можливість отримати цілісну картину інвентаря правової терміносистеми на сучасному етапі розвитку англійської мови і вирішить загальнонаукові питання, стосуються процесів виникнення, розвитку і функціонування наукових термінів права як одиниць первинної і вторинної номінації.

Ключевые слова: юридический термин, юридическая терминология, терминообразование, юридический дискурс.

The summary. The article deals with the investigation of the special law terminology in English which gives the opportunity to describe the integral picture of the legal terminological system inventory at the modern stage of the English language development, as well as the general theoretical issues concerning the process of formation and functioning of law terms as units of primary and secondary nomination.

Key words: law term, law terminology, term formation, legal discourse.

Одержано редакцією 31.01.2012.

УДК: 81' 246. 3. 367. 323. 371 39

Л.О. ПАВЛОВСЬКА

ПРАГМАСЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ

Резюме. Статтю присвячено семантичним та прагматичним особливостям вербальних формул побажань в англійській та українській мовах. Вони мають значний прагматичний потенціал в англійській та українській мовах, виконують оцінну функцію і вміщують як лінгвальну, так і екстралінгвальну інформацію.

Ключові слова: вербальні формули побажань, благопожання, злопожання, експресив.

Мова – це спосіб втілення світобачення у знакову форму завдяки взаємодії мовних, етнокультурних, та етнопсихологічних чинників та є одним із найвиразніших репрезентантів національної самобутності. Тому зростаючий інтерес дослідників до текстових категорій, зокрема коротких словесних формул, є однією з актуальних проблем лінгвістичних досліджень в галузі вивчення прагмасемантики, міжкультурної комунікації та лінгвокультурології.

Лінгвістична прагматика, спираючись на розуміння мови як системи мовних засобів та правил, зосереджується на комунікативних процесах та контекстуально значущих принципах використання цієї системи у нескінченній різноманітності актів мовного спілкування. Їх можна розглядати як один соціально-психологічний вплив, що реалізується лише в контексті певної культури з властивими їй морально-етичними нормами й поняттями. Такий підхід дає можливість дослідити прагмасемантичні особливості функціонування вербальних формул побажань (ВФП), беручи до уваги специфічний лінгвістичний і культурологічний статус мовних одиниць і набуває актуальності вивчення їх в англійській та українській мовах.

Метою пропонованої розвідки є: виявлення семантико-прагматичних особливостей вербальних формул побажань в англійській та українській мовах залежно від функції адресата та інших перлокутивно-ілокутивних характеристик з огляду на його специфічне лінгвокультурне значення.

У цьому дослідженні прагматика вербальних формул побажань буде вивчатися у лінгвокультурному аспекті, де структура комунікативного акту мовних одиниць розуміється як засіб трансляції побажального змісту позитивно та негативно оціненої семантики мовних одиниць, позначеного ілокутивною інтенцією і зорієнтованого на перлокутивний ефект. Вони є стійкими завершеними висловлюваннями, що “відсвічують” сакралізовані смисли, характерні для певних обрядодій, які корелюють із певними концептуальними структурами як продуктами культурно-історичної етносвідомості.

Системний мовленнєвий акт є культурно зумовленим явищем, для інтерпретації якого необхідна значна інформація. Ще О. Потебня довів, що через спосіб позначення можна вийти на реконструкцію того первісного значення, образу, що лежить в основі об'єктивації, дескрипції культурно-семіотичних кодів, тобто інтеграції обрядодії, предмета, атрибута в етимологічно спільній, цілісний сигніфікат [6, с. 25]. Основою своєрідної “історичної пам'яті” ритуального висловлення є передусім емпіричні знання про навколишню дійсність, а також культурний, історичний і власне мовний досвід, що втілюється у значенні цих одиниць через внутрішню форму. Фундаментом лексичного значення і словесного оформлення ритуального висловлення є внутрішня форма останнього, під якою розуміються глибинні мотиви, покладені в основу номінації при асоціативно-образному переосмисленні значення. Внутрішня форма ритуального висловлення є згустком смислу, концентратом значення,

що породжує складний асоціативний механізм руху думки від абстрагованих понять, що є відображеннями дискретних елементів дійсності, до їх образного об'єктивування у номінативно-комунікативному знакові. Досліджувані нами вербальні формули побажань здебільшого становлять системні мовленнєві акти, адже їхнє походження пов'язується з певними культурно-побутовими ситуаціями колишніх епох.

Здійснений російською дослідницею Л. Виноградовою ґрунтовний аналіз комунікативної спрямованості, структури і семантики різних фольклорних форм у східно- та південнослов'янській традиціях дозволяє стверджувати, що останні становлять певний фольклорний мікротекст, внутрішньо організовану цілісність, до складу якої входять різноманітні мовленнєві жанри: повідомлення, ствердження, прохання, накази, вимоги, побажання, запрошення, погрози, застереження, лайки, прокляття тощо [3, 425].

Вербальні формули побажань є специфічними одиницями, у яких сема емоційної оцінки переважає над семою раціональної. Не випадково ці прагматично зорієнтовані одиниці у класифікації мовленнєвих актів Дж. Серля віднесені до експресивів, які виражають психологічний стан мовця, характеризують міру його відвертості [2, 173]. Сама назва експресив передбачає такий мовленнєвий акт, у якому реалізується експресивна функція мови, а побажання є не що інше, ніж вербальне вираження адресантом свого ставлення до проявів та рефлексій адресата у певній соціокультурній ситуації.

Такі одиниці функціонують у мові як стійкі завершені висловлювання, що частково втратили зв'язок із вербально-магічними формулами і перетворилися на реакції певних повідомлень чи подій, зорієнтованих на типові комунікаційні ситуації. Вчені їх трактують як ситуативні, оскільки вони вживаються у чітко окреслених ситуаціях соціальної взаємодії (О. Вольф), ритуальної та етикетної поведінки (Т. Агапкіна), які складають важливу частину "народної напівфразеології" [7, 25].

Вербальні формули побажань є специфічним засобом позначення позамовленнєвої дійсності, адже їхній акт ритуальної номінації передбачає не створення номінанта, а вибір наявного в мові позначення для суті відображуваної типової ситуації. Такі висловлення є стійкими відтворюваними архетипами, які постають з пам'яті як мовленнєві реакції на типовість подій та явищ. Причому ці одиниці не є їхніми ідентифікуючими відбитками. Мета актуалізованого ритуального висловлення – не кваліфікувати позамовну дійсність, а характеризувати та оцінити її. За допомогою даного вислову мовець намагається вплинути на адресата. Вони маніфестують універсально-поняттєвий зміст побажальності поза сферою певного обряду та зорієнтовані на емоційний та афективний стан адресанта. Їх можна умовно розділити на дві функціонально-семантичні групи: побажання із позитивною та негативною експресією (благо- / злопобажання).

У *благопобажаннях*, позначених емоційним ставленням до адресата, обов'язково присутня позитивна орієнтація на адресат + емоційне співпереживання, враження як вплив емоційного позитивного ставлення до нього. Їх характерною властивістю є маргінальність – здатність виражати комплекс емоцій, а головне – їхнє загальне ілюктивне спрямування: англ. *God (Lord) bless you* [АУФС, с. 415], укр. *Пошли вам здоров'я, та з неба дощ, та хліб, та цвіт, на всячину* [Паз, с. 327], *Щоб ти був здоровий, як вода* [Паз, с. 327].

Як благопобажання, такі одиниці на тлі різною мірою зредукованої предметної семантики вербалізують не позамовний об'єкт (адресата побажання), а почуття-рефлексії адресанта на підставі доброзичливого ставлення до адресата. Оцінне ставлення до адресата у таких мовних формулах визначається одночасно системою психологічних та естетичних констант концептуальної картини світу адресанта та стереотипними уявленнями про еталон приємної людини і системою образів та асоціацій, закріплених суспільною свідомістю за конкретною денотативною сферою (благо = *здоров'я, щастя, достаток, добрий врожай* тощо). Денотативна сфера у вербальних формулах побажань як знаках культури тісно переплетена із сферою символічною і надає у кінцевому результаті словесній формулі здатності виражати схвалення адресата та вербально стимулювати сприяння розвитку подій на його користь.

Прагматична інтенція адресанта – вплинути вербалізованою емоційною реакцією як стимулом, тут реалізується через пошук уже наявної у мові формули, яка транспонується із звичної для адресата і адресанта мовної картини світу, із сфери "вищого порядку", позначеної символічним значенням та асоціаціями онтологічного плану, усталеними у суспільній лінгвокультурній свідомості – в усіх мовах, що вивчаються, семантичними актантами, які дозволяють змодельовати бажане – *'здоров'я'*: англ. *Health be yours! Good health, good luck and happiness for today and every day!* [ІВПС, р. 19], *Health is wealth* [18, 87], укр. *Дай Боже (Бог) здоров'я. Уживається для вираження побажання добра, благополуччя кому-небудь як вияв подяки* [ФСУМ, с. 219], укр. *Будь великий, як верба, а здоровий, як вода, а багатий як земля* [Паз., с. 318], *Дай, Боже, разом двоє – щастя і здоров'я* [Паз., с. 320], *Щоб був сильним, як дуб, Дай, Боже, віку довгого і здоров'я доброго* [Паз., с. 378].

'Довгого віку': англ. *May you live a long life full of gladness and health* [ІВПС, р. 23], укр. *Доброму чоловіку продовж, боже, віку!* [Паз., с. 320].

'Щастя й удачі': англ. *Be happy, while you are living...* [18, р. 19], *Much good may it do you* [АУФС, с. 676], *To wish one all the luck in the world* [АУФС, с. 1013], укр. *Будь здорова, як вода, багата, як земля, щаслива, як зоря* [Паз., с. 318] – вербально експлікують побажання успіхів, удачі.

'Багатства': укр. *Будь здорова, як вода, багата, як земля, щаслива, як зоря* [Паз., с. 318], *Абисте були багаті, як весна, плідні, як перепелиця* [Вес., с. 204], *Аби-с весела, як весна, багата як осінь* [Вес., с. 190], *Щоби ся мав, як свята земля* [Паз., с. 321]. Англ.: *May your pockets be filled with gold* [ІВПС, р. 21], *May your pockets hold always a coin or two* [ІВПС, р. 25] – мати повні кишені золота та гроші.

На іншому полюсі маємо *злопобажання* (прокльони), що концентруються у межах афективної модальності. Емотивність у них набуває статусу значення, стає облігаторною. Вибір мовної формули як вербальної реакції на прояви адресата, його поведінку, вчинки тощо є виявом емоційного “зриву” адресанта. Прокльони є нічим іншим, як усталеними у лінгвокультурній свідомості вербальними формулами вияву емоційної агресії, що передбачає виразно негативну оцінку адресата. Негативній оцінці, за припущенням Н. Арутюнової, властива ще більша тенденція до відриву від денотата, ніж оцінці позитивній [2, 231]. Це твердження повною мірою стосується і злопобажань.

Прагматична інтенція прокльонів реалізується як вербалізована агресія через вплив тенденційного образу із символічним значенням, який у мовній картині світу і адресанта, і адресата стійко асоціюється із насиланням лиха, біди, покарання тощо. Вибір мовної формули на позначення дії *проклінати* “різко засуджувати кого-небудь, висловлювати безпосередній розрив з ним, супроводжуючи такий акт зловісним побажанням, пророцтвом”, а у вигуківій функції “висловлювати велике невдоволення, особливу ненависть, особливо жорстке засудження, сильне обурення, досаду, відчай і т.п.” [ВТСУМ, с. 1155] зумовлений не стільки внутрішньою формою прокльону, скільки загальною орієнтацією усієї мовної формули на побажання зла. Попри часто доволі розгалужену внутрішню форму прокльони – у своєму найчистішому й вільному вигляді – це словесні формули, вислови у наказовому способі, які коротко й афористично передують одне грізне побажання.

Вибір самої форми (формули) прокльону зорієнтований на семіотичні сфери “нижчого порядку”, які потенційно уможливають вербальне забезпечення емоційного “зриву” адресанта. У прокльони лише “вкладається побажання загрози здоров’ю, добробуту, щастю, а інколи й життю” [5]. Семантичними актантами – об’єктами злопобажань, здатними у лінгвокультурній свідомості колективу мовців змоделювати бажане як біду, смерть, хворобу, деструкцію, виступають нечисті сили й локуси, земні й небесні стихії, божества як символи покарання тощо. В англ. *Woe betide you* [АРФС, с. 1033], *May the snails devour his corpse and the rains do harm worse, May the devil sweep the hairy creature soon* [ВІС, р. 78], *May you be broken over the masons cliff* [ВІС, р. 67], укр. *Лети з усіма вихрами* [Фр., т. 1, с. 196]; *Hexай тебе свята земля не прийняла* [Паз., с. 330], *А щоб ти скис* [Паз., с. 327], *А перун би ти ясний тріс* [Фр., т. 2, с. 513].

Зміст і форма вираження вербальних формул побажань перебуває у царині фонових знань як адресанта, так і адресата. Вона є своєрідним тлом, на якому фіксується чуттєва, афективна (майоративна, схвальна, чи пейоративна, зневажлива) емоційна реакція на прояви адресата у певній мовленнєвій ситуації. Форма побажання у такому разі набуває статусу прецедентного феномена, добре відомого усім учасникам комунікативного акту як членам національно-лінгво-культурної спільноти, оскільки вони знають (як мінімум) про його існування та мають певний, загальний для усіх носіїв мови національно детермінований, мінімізований інваріант його сприйняття.

З насиланням доброго (злого) побажання безпосередньо на адресата пов’язані умови успішності ілокутивного впливу, адже адресат повинен цю ілокутивну інтенцію адресанта впізнати, ідентифікувати з собою. У побажанні як мовленнєвому акті така інтенція має бути вербально вираженою. Перлокутивтно зорієнтовані одиниці мають за мету зміни у не у буттєвій, а у емоційній сфері адресата.

Перлокутивний ефект побажань має свою специфіку: побажання як слова-дії включаються у ланцюг інших, не мовленнєвих дій, що складають зміст побажань; вони ситуативно обумовлені і, таким чином, не передбачають будь-яких інших ефектів, окрім ефекту емоційного впливу. Їхня перлокутивність обов’язково містить компонент, який можна представити у формулі: *ти знаєш + я симпатизую (не симпатизую) тобі (схвалюю (не схвалюю) тебе; люблю (ненавиджу) тебе за певний вчинок, дію, поведінку тощо) => відчуй на собі силу впливу мого доброго (злого) побажання: May you be afflicted with the itch and have no nails to scratch with*, укр. *Бодай вас хольєра викришила, Най холєра вас понападає* [Фр., т. 3, с. 688].

Отже, реалізація системного мовленнєвого акту вербальних формул побажань включає кілька комунікативних етапів. Вони містять чотири типових компоненти: 1) інтенцію (маніфестовану або латентну, від якої залежить наступний етап), 2) інтимізоване звертання (імпліцитне чи експліцитне, залежно від інтенції), 3) зміст благопобажання, 4) мотивація побажання.

Вплив на адресата є комплексним. Це перш за все вплив на його емоційну й раціональну сфери, на його знання й поведінку. Можна говорити три вектори впливу: 1) на культурологічному, 2) соціальному і 3) психологічному рівні. Вплив на культурологічному рівні здійснюється усім контекстом культури, в якому перебуває суб’єкт, наприклад, злопобажання, зокрема й системою значень слів у мові. Вплив на соціальному рівні – це вплив на суб’єкта, якому адресовано побажання блага, як представника тієї або іншої спільноти, групи, що потребує цілеспрямованого вибору засобів впливу. Вплив на психологічному рівні становить особистісний, індивідуальний вплив на людину і здійснюється як емпатія й перехід в сферу особистісних стосунків і смислів. Ці три типи впливу формул побажань можна загалом розглядати як один соціально-психологічний вплив, що реалізується лише в контексті певної культури з властивими цій культурі морально-етичними нормами й поняттями.

Прагмалінгвістичне вивчення вербальних формул побажань як комунікативних актів доцільно зорієнтувати у площину спілкування адресанта з адресатом через посередництво тексту з огляду на його специфічне лінгвокультурне, семантичне значення та форму репрезентації цього значення. Впливова функція вербальних формул побажань на явища дійсності безпосередньо корелює з ілокутивністю як наділеністю слова певною конвенційною силою, зорієнтованою на перлокутивність як досягнення певного спрямування змісту посередництвом знака.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Агапкина Т. А. Благопожелание: ритуал и текст / Т. А. Агапкина, Л. М. Виноградова // Славянский и балканский фольклор. Верование, текст, ритуал. – М. : Наука, 1994. – С. 168-208.
2. Арутюнова Н. Д. К проблеме функциональных типов лексического значения / Н. Д. Арутюнова // Аспекты семантических исследований. – М. : Наука, 1980. – С. 156–250.
3. Виноградова Л. Н. Вербальные компоненты обрядового комплекса (влияние фольклорного текста на структуру, семантику и терминологию обряда) // Язык культуры. Семантика и грамматика. К 80-летию со дня рождения академика Никиты Ильича Толстого (1923-1996) / [отв. ред. С. М. Толстая]. – М. : Индрик, 2004. – С. 217–236.
4. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки / Е. М. Вольф. – М. : Наука, 1985. – 228 с.
5. Круть І. Ю. Лексика календарно-обрядової поезії: структурно-семантичний та стилістичний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / І. Ю. Круть. – Кіровоград, 2004. – 20 с.
6. Потебня А. А. Полное собрание сочинений. Мысль и язык / Александр Афанасьевич Потебня. – Одеса: Гос. издат. Украины, 1922. – Т. 1. – 188 с.
7. Толстой Н. И. Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике / Никита Ильич Толстой. – М. : Индрик, 1995. – 509 с.
8. АУФС – Баранцев К. Т. Англо-український фразеологічний словник / К. Т. Баранцев. – К. : Радянська школа, 1969. – 1052 с.
9. Вес. – Весілля : у 2 кн. / [упор. М. Н. Шубаровська] – К., 1970. – Кн. 1: Українська народна творчість. – 1970. – 455 с.
10. ВТССУМ – Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. І. Т. Бусел]. – Київ : Ірпінь : ВТ „Перун”, 2001. – 1440 с.
11. Ном. – Українські приказки, прислів'я і таке інше / [укл. М. Номис]. – К.: Либідь, 1993. – 768с.
12. Паз. – Прислів'я та приказки. Взаємини між людьми / [упорядк. М. М. Пазяк]. – К. : Наукова думка, 1991. – 440 с.
13. Фр. – Франко І. Галицько руські народні приповідки / І. Франко. – Львів: Наукове товариство імені Шевченка, 1901 – . – (Етнографічний збірник).– Т. 1. – Вип. 1: А – Відати – 1901. – 200 с.; Т. 1. – Вип. 2 : Відати – Діти – 1901. – 195 с.; Т. 2. – Вип. 1: Діти – Книш – 1907. – 300 с.; Т. 2. – Вип. 2: Кравець – П'ять – 1908. – С. 301 – 612; Т. 3. – Вип. 1: Рабунок – Час – 1910. – 300 с.; Т. 3. – Вип. 2: Час – Ячмінь – 1910. – С. 301 – 541.
14. ФСУМ – Білоноженко В. М. Фразеологічний словник української мови : у 2 кн / Білоноженко В. М. – К : Наукова думка, 1999 – . – Кн. 1. – 1999. – с. 528; Кн. 2. – 1999 – 529.
15. Brig. – Briggs K. M. A dictionary of British folk-tales in the English language : in 2 v. / K. M. Briggs. – Lnd., Routledge and Kegan Paul, 1971 – . – (Folk legends). V. 1. – 1971. – 623 p.
16. IBPS – Skelton R. Spellcraft. A handbook of invocations, blessings, protections, healing spells, binding and bidding / R. Skelton. Toronto. – 1978. – 195 p.
17. LDEC – Longman Dictionary of English language and culture / Longman, 2000. – 1528 p.
18. Martin H. Manser. The facts on file dictionary of proverbs / Martin H. Manser. 2007, Facts on file. – 499 p.
19. Smith – The Oxford dictionary of English proverbs / [comp. : Smith W.]. – Introd. : Wilson J : Oxf., U. P.: Clarendon, 1970. – 930 p.

***Резюме.** В статтє анализируются семантические и прагматические особенности функционирования вербальных формул пожеланий в английском и украинском языках. Они имеют значительный прагматический потенциал, несут в себе лингвальную и экстралингвальную информацию.*

***Ключевые слова:** вербальные формулы пожеланий, благопожелания, проклятия, экспрессивы.*

***The summary.** The article deals with semantic and pragmatic peculiarities of wishes in English and Ukrainian. They have considerable potential in both languages, perform the function of assessment and bear linguistic and extra linguistic information.*

***Key words:** verbal patterns of wishes, blessings, curses, expressive.*

Одержано редакцією 15.02.2012.

ЗМІСТ

<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Специфіка трансформації образу кентавра в однойменному романі Джона Апдайка	3
<i>Романюк С.К., Ковальчук Т.Г.</i> Невербальні компоненти в рекламному дискурсі	9
<i>Вакулінська Л.М.</i> Структурно-семантична характеристика антонімічних пар у біблійних німецькомовних текстах	12
<i>Мороз Л.В., Мороз Л.М.</i> Фенотип суб'єкта і об'єкта історії як чинник жанротворення	14
<i>Мороз Л.В., Данілова Н.Р., Трофімчук В.М.</i> Характерні особливості функціонування джестової традиції XVI століття	17
<i>Денисюк Л.В., Ковалюк В.В.</i> Про структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові	19
<i>Мороз Л.В., Мельничук Л.В.</i> „Гамлет” В.Шекспіра як філософська трагедія	22
<i>Король О.Ю., Мороз Л.В.</i> Англійський офіційно-діловий стиль мовлення: лінгвостилістична специфіка	26
<i>Косолапов В.И.</i> О статусе блендинга (телескопии) в современном английском языке (обзор литературы)	30
<i>Калініченко М.М.</i> Білий Кит у чорних шатах мультикультуралізму	35
<i>Попович Р.Г.</i> Структура номінативно-варіантної термінопарадигми (на матеріалі іспанської термінології водного господарства)	38
<i>Мороз Л.В., Кушнір Н.В.</i> Характерні особливості жанрової сутності класичної новелістичної моделі (на матеріалі творчості Б.Річа)	42
<i>Вовчук Н.І., Мороз Л.М.</i> Казка як жанр літературної прози	46
<i>Касаткіна О.В.</i> Мовностилістичні особливості використання сленгу в газетно-публіцистичному дискурсі	47
<i>Козицька О.А., Давнюк С.В.</i> Семантична структура складних багатокомпонентних речень	50
<i>Черуха Н.В., Черуха В.В.</i> Деякі дидактико-методичні аспекти навчання читання іншомовних текстів за спеціальністю	54
<i>Курята Ю.В.</i> Творчі завдання в контексті навчання англійської мови у вищому навчальному закладі	57
<i>Корженевська О.В.</i> Використання лінгвокраїнознавчого аспекту в процесі викладання іноземних мов у старшій школі	59
<i>Олесюк Л.В., Бойко Н.Г.</i> Культурологічно орієнтовані методики вивчення іноземних мов	64
<i>Черуха В.В., Черуха Н.В.</i> Негативний вплив міжмовного переносу на процес вивчення другої іноземної мови	68
<i>Кочубей О.С.</i> Особливості формування іншомовної компетенції студентів-філологів	70
<i>Ветрова І.М.</i> Проблема формування лексичної компетенції при підготовці майбутнього вчителя іноземної мови	74
<i>Дуброва А.С.</i> Комунікативний підхід як оптимальний засіб вивчення іноземної мови	77
<i>Верьовкіна О.Є., Гонтар В.Є.</i> English borrowings into modern Ukrainian	78
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Антономастичні власні імена як експресивні засоби мови	82
<i>Мезін В.Г.</i> Role of modern English drama in teaching contemporary English	84
<i>Михальчук Н.О.</i> The narrative structure and the specific functions of language means and syntactical stylistic devices in the novel “Bleak House”	88
<i>Верьовкіна О.Є.</i> The translation peculiarities of English paremiological units into Ukrainian	96
<i>Фрідріх А.В.</i> Словотвірні та структурні характеристики англійської юридичної термінології	99
<i>Павловська Л.О.</i> Прагмасемантичні особливості вербальних формул побажань	107
<i>Відомості про авторів</i>	111

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Відповідальний редактор збірника Архангельська А.М.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Петрівський Я.Б.
Технічний редактор Горішна І.Г.
Комп'ютерна верстка Кречмаровський В.Л.

Підписано до друку 27.04.2012 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 14,9. Обл. вид. арк. 29,1. Замовлення № 129/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**А – 43   Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних
дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського
державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2012. – 112 с.**

ISBN 966 — 7281 — 10 — 01.

Збірник наукових праць містить статті з теоретично-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

ББК 81.20